

EUROOPA NOORED EESTI BÜROO TEGEVUSED JA TULEMUSED 2012. AASTAL

Euroopa Noored Eesti büroo panuse noorte ja noorsootöö arengusse 2012. aastal võib kokku võtta järgmiste näitajate abil:

Euroopa Liidu kodanikuharidusprogramm EUROOPA NOORED:

- toetasime 158 projekti (218-est taotlusest), millest 56% kaasasid vähemate võimalustega noori. toetuste koondsumma 2 070 732 miljonit eurot. Toetatud projektides osaleb üle 5168 inimese.
- toetasime 114-e noorsootöötaja/noortejuhi osalemist rahvusvahelistel koolitustel
- korraldasime 43 koolitust 1034-le noorele/noorsootöötajale
- korraldasime üle 106 programmi teavitussürituse 6400-le noorele ja noorsootöötajale
- tegevused said 315 meediakajastust erinevates meediakanalites

Programm NOORSOOTÖÖ KVALITEEDI ARENDAMINE:

- korraldasime 45 koolitust 1003-le noorsootöötajale, sh käivitasime 2 pikaajalist arenguprogrammi, mis on suunatud 10-e omavalitsuse noorsootöölase võimekuse suurendamisele toetamaks kooliraskustega noori ja noori tööotsijaid
- andsime välja noortevaldkonna ajakirja MIHUS teemadel: noorsootöö rohujuuresandil, noortepoliitika ja noored ja tulevik
- valmis noortevaldkonna koolituspoliitika analüüs
- korraldasime noortevaldkonna koolitajatele MEETODIMESSI
- korraldasime noortevaldkonna koolituse korraldajate sh noorsootöö eriala õppekavade vastutajad ja õppejõud õppevisiidi Istanbuli, koostöös Bilgi Ülikooli, Türgi programmi Euroopa Noored riikliku agentuuri ja Türgi Haridusministeeriumiga

I. EUROOPA LIIDU KODANIKUHARIDUSPPROGRAMM EUROOPA NOORED

2012. aastal esitati Euroopa Noored Eesti büroole 218 taotlust. Esitatud taotlustest 158-le eraldati toetust ühtekokku üle kahe miljoni euro.

Ülevaade ENEB tugitegevustest, Euroopa Noored alaprogrammides toetatud projektidest ning olulisematest tulemustest 2012. aastal:

1.1 ERIVAJADUSTEGA VÕI VÄHEMATE VÕIMALUSTEGA NOORTE KAASAMINE PROGRAMMI EUROOPA NOORED RAAMES

Pidades oluliseks rõhutada Eesti ühiskonna tasakaalustatud arengut ja Eestis elavate noorte võrdset ligipääsu erinevatele enesetäiendusvõimalustele, seati programmi Euroopa Noored 2012. aasta riiklikeks prioriteetideks: riskioludes elavad noored; maa- ja väikelinnanoored; puuetega ja terviseprobleemidega noored ja vähemusrahvuste noored. Programmi raames toetust saanud 158-st projektist 56% kaasavad otseselt erivajaduste- ja/või vähemate võimalustega noori ning 44% kaudselt vähemate võimalustega seotud sihtgruppe või teematikat. Kõige rohkem on kaasatud projektidesse geograafiliselt ja majanduslikult vähemate võimalustega noori.

Riskioldes elavate noorte kaasamisele suunatud tegevused

Noorte töötajate toetamise ja kaasamise eesmärgil jätkus 2012. aastal koostöö Eesti Töötukassaga: ENEB on tutvustanud Eesti Töötukassa konsultantidele mitmetel üritustel programmi Euroopa Noored võimalusi ning eelkõige Euroopa vabatahtliku teenistuse võimalusi noorte töötute toetamisel ning jõustamisel. Samuti on tutvustatud programmi Euroopa Noored võimalusi noortele töötutele ja töötajatele nii Töötukassa tööklubide raames kui ka erinevatel messidel. Kohe aasta alguses korraldati noortele töötajatele büroo poolt simulatsioonikoolitus „Igal lool on algus“ ning analoogne koolitus korraldati aasta lõpus ka rahvusvähemuste noortele (vt täpsemalt allpool).

Saksamaa, Soome ja Rootsi organisatsioonidega koostöös saadeti üheksa Eesti noorsootöötajat 7-10 päevaks antud riikidesse tööpraktikale, mille eesmärgiks on noorte tööhõive ning ettevõtlikkuse soodustamine. Tööpraktikate võimalus jätkub ka 2013. aastal. Lisaks jätkuprojektile on aasta jooksul Eesti osalejaid saadetud erinevatele noorte töötemaatikaga seotud väliskoolitustele/seminaridele.

Maa- ja väikelinna noorte kaasamisele suunatud tegevused

Büroo seadis 2012 prioriteetseteks maakondadeks, kuhu suunata rohkem info- ja nõustamistegevusi, Järvamaa, Raplamaa, Põlvamaa ja Valgamaa. Taotluste arv on tõusuteel kõigis neis maakondades. Antud piirkondades on aasta jooksul viidud läbi erinevaid koolitustegevusi olulisele sihtgrupile võimalikult kodu lähedal, nt väikeste valdade jõustamise koolitus Paides ning Euroopa Noored brantš Põlvas. Tagasisides väärtustati väga võimalust ennast koolitada kodule lähedal ilma suurema aja- ja finantskuluta.

Vähemusrahvusest noorte kaasamisele suunatud tegevused

2012. aastal jätkus edukas koostöö MTÜ-ga VitaTiim, kes on aastate jooksul olnud büroole toeks venekeelse info- ja nõustamistegevuse läbiviimisel Ida-Virumaal. MTÜ VitaTiim viis aasta jooksul läbi mitmeid programmi Euroopa Noored teemalisi info- ja nõustamistegevusi ning on lisanud programmi võimaluste tutvustamise ka Ida-Virumaa koolides läbiviidavate karjääritundide programmi. Suuremat huvi tuntakse vabatahtlikuna tegutsemise vastu, kuid kasutatakse ka noortevahetuste ja –algatuste võimalusi.

Vähemusrahvuste noored ja noorsootöötajad osalevad erinevates büroo koolitustegevustes. Vähemalt 17 sihtgrupi esindajat on saanud toetuse programmi Euroopa Noored koolitus- ja koostöökava raames, et võtta osa välismaal toimuvatest rahvusvahelistest koolitustegevustest (erinevad koolituspakkumised on kättesaadavad siin: <http://euroopa.noored.ee/taxonomy/term/356>). Kuna keelebarjäär on endiselt takistuseks paljudele, kelle emakeeleks ei ole eesti keel, siis toimuvad bürool ka eraldi tegevused eelmainitud sihtgrupi kaasamiseks. Nii korraldas büroo aastal 2012 järgmised üritused vene keeles: noortevahetuste ja –algatuste noortekoolitus „Ideest projektini“ Tallinnas, Euroopa Noored brantš-infoseminar noorsootöötajatele Jõhvis, simulatsioonimeetodile põhinev noortekoolitus töötajatele ja koolilõpetajatele «Шаг вперед» Tallinnas.

Eelneva informatsiooni täpsustamiseks on koostatud tabelid (aruande Lisad 1 ja 2) projektidest, mis on seotud sotsiaalse kaasatusega.

1.2 PROGRAMMI EUROOPA NOORED KOOLITUSTEGEVUSED (TCP)

2012. aasta ei toonud erilisi muudatusi programmi Euroopa Noored koolitus- ja koostöökava ülesehituses. Võttes arvesse rahvusvahelisi ja rahvuslikke prioriteete ning alaprogrammide vajadusi,

kujunes büroo TCP koolitusvaldkonna olulisimaks eesmärgiks potentsiaalsete taotlejate aktiveerimine ja projektiideede arendamise toetamine.

Enamus koolitustegevuste kontseptsioonidest põhines printsibil, et osalema on oodatud noored koos noorsootöötajatega, mis aitab kaasa noorsootöö kvaliteedi tõstmisele. Eriti populaarsed olid nn „Idee 24“ ja „Ideest projektini“ koolitused (sh 1 vene keeles, galerii <http://euroopa.noored.ee/node/5607>), mis keskendusid programmi Euroopa Noored alase teadlikkuse tõstmisele ja põhiteadmiste andmisele projektide tegemiseks. Eelmainitud koolitustegevustes osalenute noorsootöötajate poolt tuli eriti positiivne hinnang just noortega koosõppimise võimalusele sh interaktiivne õppekeskkond, tihe koostöö ja vahetu nõustamine. Mõned meediakajastused: <http://eesti.delfi.ee/eesti/harjumaa/rae/elu/lagedi-noortekeskuse-noored-osalesid-projektis-idee-24.d?id=63899909>. Ürituste tulemusena said mitmed ideed projektideks vormistatud.

Veel üheks prioriteediks seadis büroo uue sihtgrupi kaasamise programmi, selleks töötati välja koolitustegevuste moodulid väikevaldade ning –linnade noorsootöoga seotud spetsialistidele. Erinevad koolitused toimusid eesmärgiga julgustada koole, omavalitsusi ja teisi noortega tegelevaid organisatsioone võtma ette rahvusvahelisi noortevahetusi, millest saaksid väärt kogemuse nii selles osalevad noored, kaasatud noorsootöötajad kui ka kohalik kogukond.

2012. aastal korraldas büroo 43 koolitustegevust, kus osales 1034 noort ja noorsootöötajat. Tegevuste hulgas oli 3 rahvusvahelist koolitusprojekti: 1) noorsootöölane rahvusvaheline partnerlusseminar „Partnership Building Seminar in Estonia FOR YOUTH EXCHANGES: THINK RURAL, FEEL GLOBAL, ACT INTERNATIONAL!“ (mille eesmärgiks oli soodustada rahvusvaheliste noortevahetuste teket Eesti maapiirkonna ja väikelinna piirkondade ning teatud programmi riikide samade piirkondade noorte vahel (meediakajastus <http://www.valgamaalane.ee/852584/seminar-toob-valgamaale-eksootilised-kulalised/>), 2) projektide mõju suurendamise teemaline seminar, mille raames said osalejad täiendada oma pädevusi ellu viidud projektide tulemuste paremaks levitamiseks ja kasutamiseks 3) eriline rahvusvaheline koolitusprogramm, mille eesmärgiks on uurida ja edendada omaealiste koolitusel põhinevat lähenemist noortevaldkonnas.

Samuti toetas büroo 114 inimese osalemist 43-l rahvusvahelisel koolitusel/seminaril erinevates Euroopa riikides. Eesti noorsootöötajate ja ka noorte huvi rahvusvaheliste koolitustegevuste vastu kasvab, kuna lisaks oma professionaalsuse tõstmisele motiveerib neid ka võrgustumise ja koostööpartnerite leidmise võimalus. Mõned muljed väliskoolitusel käinutelt: <http://euroopa.noored.ee/node/6062> ja <http://euroopa.noored.ee/node/5953>.

1.3 ENEB AVALIKE SUHETE JA TEAVITUSVALDKOND

Büroo tegevustest ja programmi projektidest on 2012. aastal kirjutanud päevalehtedes (Postimees, venekeelne Postimees, Õhtuleht) ning maakondlikes ja kohalikes väljaannetes. Samuti on programmi tegevusi kajastanud erialaväljaanded nagu noorsootöö leht AKEN, Õpetajate Leht ja ajakiri Sotsiaaltöö ning erinevad online-kanalid (Delfi, BNS, ERR, Bioneer, päevalehtede veebiportaalid jt) ja tele- (ETV) ja raadiojaamad (Vikerraadio, Kuku Raadio, Raadio 4). Kokku oli 2012. aastal 315 meediakajastust, millest põhiosa moodustasid veebiportaalid (150 kajastust) ja regionaalsed ajalehed (106 kajastust). Ülejäänud kajastused jagunesid päeva- ja nädalalehtede, raadio- ja telekanalite ning ajakirjade vahel. Noorsootöö ajalehe AKEN igas numbris (4 korda aastas) ilmusid nii büroo tegevusi tutvustavad lood kui ka artiklid Euroopa Noored projektidest. Büroo teeb meedia suunal proaktiivset tööd, väljastades pressiteateid ning pakkudes teemasid erinevatele ajakirjanikele.

2012. aastal jätkus meediamonitooringu tellimine ETA Monitooringult. Ülevaatega olulisematest meediakajastustest on võimalik tutvuda Euroopa Noored veebi pressinurgas <http://euroopa.noored.ee/pressinurk>

Büroo toel täiendasid projektitegijad noortevaldkonna meediakonverentsil oma teadmisi ja oskusi pressiteate koostamisel, õppisid tundma meediaeetikat, suhtlema organisatsioonis kriisi ajal ning vabatahtlike kaasama. Eestis korraldati ka rahvusvaheline seminar projektide kvaliteedi tõstmiseks nähtavuse, tulemuste levitamise ja mõju suurendamise aspektist. Osales neli Eesti projektitegijat. Seminarist inspireerituna valmis 9-osaline videoklippide sari, mis õpetab projekti nähtavust tõstma ning tulemusi levitama ja rakendama: <http://euroopa.noored.ee/telepurk/1342617817/Laineid-luues.-Kik-hes.-2012>

Büroo jätkas aastaraamatute koostamise traditsiooni, 2011. aastal valmis aastaraamat taas veebi- ja videoformaadis. Projektinäiteid kajastati uuendusliku interaktiivse videoküsitlusena, kus vaataja ise saab esitatud projektiteemalisele küsimusele vastuse valida ja sellega oma teadmisi täiendada <http://euroopa.noored.ee/aastaraamat2011>

1.3.1 Teavitustegevused ja suurüritused

Programm Euroopa Noored tutvustamiseks toimus 2012. aastal 106 esitluspäeva, kus osales üle 6400 noore ja noorsootöötaja. Nende läbiviimisel olid büroole toeks programmi esitlejad. Esitlused toimusid nii noorte infomessidel (Teeviit, Intellektika, Suunaja, Viljandi haridusmess jne), koolides, noortekonverentsidel ja teistel suurematel noorteüritustel kui ka noorsootöötajate jt noortega töötavate spetsialistide (nt Töötukassa karjäärispetsialistid) kohtumistel. Maakondlikud partnerid MTÜ VitaTiim Ida-Virumaal ja FIE Indrek Palu Valga- ja Põlvamaal jagasid täiendavalt programmi kohta infot ja pakkusid nõustamist vastavalt Ida-Virumaal 1081, Põlvamaal 339 ja Valgamaal 118 noorele, noorsootöötajale ja lapsevanemale. Et toetada potentsiaalseid taotlejaid projektide koostamisel, nõustasid büroo konsultandid ja programmi Euroopa Noored nõustajad neid eeltähtaegade abil.

Euroopa Noored analüüsi- ja tunnustussündmus Cirque du Projet

Aasta lõpus tunnustas ENEB parimaid Euroopa Noored projektitegijaid, kes viisid projekte ellu 2010-2012. aastatel. Kokku anti välja seitse auhinda viies kategoorias. Lisaks tunnustati ka populaarseimat Euroopa Noored videoveebi Telepurk videot. Tänuaalale eelnes analüüsiv osa, kus osalejad üheskoos arutlesid, milliseid teadmisi ja oskusi projektides omandati ning kuidas ühiskonda mõjutati. Lisainfo: <http://euroopa.noored.ee/cirque>

1.4 PROGRAMMI EUROOPA NOORED UURINGUPÕHINE ANALÜÜS

Programmi Euroopa Noored uuringupõhise analüüsi rahvusvahelises võrgustikutöös (RAY võrgustik) osalemine ning programmi mõjuuuringute elluviimine ja analüüs on olnud ENEB tegevuse osaks algusest peale.

Uuringutulemuste noortepoliitikasse siirdamise hõlbustamiseks valmis septembris inglisekeelne RAY uuringu tulemustele põhinev poliitikaanalüüs "Youth In Action makes a difference" (PDF fail lisatud käesolevale aruandele).

Koostöös Tallinna Ülikooli uurijatega osaleme 2012. aastal kahes RAY võrgustiku eriuuringus, millest esimene käsitleb mitteformaalse hariduse tingimusi Euroopa Noored projektides, mis soodustavad õppimist ja võtmepädevuste arengut ning teise uuringuga analüüsitakse projektides osalemise mõju noorte arengule kaasates uuringusse testgrupp programmikogemuseta noorte hulgast (viimast uuringut juhib Marti Taru TLÜ'st).

Poliitikauuringute keskuse Praxise eestvedamisel valmis 2012. aastal uuring Eesti noorte osalemisest noorsootöös, kus on kajastatud ka programmi Euroopa Noored panus. Üldine ülevaade on leitav [Noorteseire aastaraamatust](#).

Lisaks eeltoodule, osales ENEB Euroopa Komisjoni poolt läbiviidavas Noortepassi uuringus - nii selle väljatöötamises ja andmete analüüsis (ekspertgrupis osalemise kaudu) kui uuringus ja selle läbiviimises (uuringuankeetide keeleline toimetamine ja Noortepassi Eesti fookusgrupi läbiviimine 2012. aasta detsembris). Esialgsetel andmetel osales uuringus 1143 noort ja 741 projektijuhti. Uuringuraport valmib 2013. aasta märtsis.

II PROGRAMMI EUROOPA NOORED DETSENTRALISEERITUD ALAPROGRAMMIDE ELLUVIIMINE

2.1 RAHVUSVAHELISED NOORTEVAHETUSED

Esitatud projekte	Toetatud projekte*	Eraldatud toetused eurodes
45	31	569 171,75

*Projektide toetusprotsent tõusnud eelmise aastaga võrreldes 55-lt 70-ni.

2012. aastal laekus antud alaprogrammi projektitaotlusi 10-st maakonnast ning ca 53% taotlustest (24) oli esitatud esmataotlejate poolt. Ligi 90% rahastatud projektidest kaasas kolme või enam partnerit (keskmiselt kaasas üks projekt 4 välispartnerit) ning kõige rohkem tehti koostööd Türgi, Itaalia, Hispaania, Portugali, Poola ning Läti noortega. Nendest riikidest osales noori seitsmes või rohkemas projektis. Kokku on Euroopa Noored Eesti büroo poolt toetatud noortevahetustes osalemas 900 noort (keskmiselt 35 noort ühes projektis), nendest 63% kuulub vanusegruppi 18-25 ning 31% vanusegruppi 15-17. Osalejate sooline jaotuvus on praktiliselt võrdne. 2012. aastal olid teemadest rohkem käsitletud kunst ja kultuur, sallivus, keskkond ning Euroopa teadlikkus.

2.2 KOHALIKUD JA RAHVUSVAHELISED NOORTEALGATUSED

Esitatud projekte	Toetatud projekte	Eraldatud toetuse eurodes
47	35	162 999,88

2012. aastal esitati 47 noortealgatuse projektitaotlust 13-st maakonnast. Vaatamata väikesele taotlustearvu langusele on kahe maakonna võrra suurenenud taotlejate piirkondlik ulatus. Kõik esitatud projektid olid kohalikud noortealgatused. Jätkuvalt üle poole taotlejatest (51%) on esmataotlejad ning võrreldes 2011. aastaga on suurenenud taotlejate noortegruppide arv (2011. a 20%; 2012. a 28%).

Projektitoetus anti 35 noortealgatuse projektile ehk neljale projektile rohkem, kui 2011. aastal ning kokkuvõttes saab 2012. aastat kirjeldada, kui hea kvaliteediga noortealgatusprojektide aastat. Jätkuvalt suureneb maakondlik ulatus ka projektitoetuse saajate osas (2011. aastal läksid toetused 10-sse maakonda, 2012. aastal 11-sse). Antud alaprogrammi projektide elluviimisega on seotud 226 noort (40 noort enam, kui 2011. aastal) vanuses 15-30 eluaastat ning suurem osa nende projekti tegevustest kaasab täiendavalt noori nende kodukandist, maakonnast, kui kogu Eestist.

Lisaks tavapärasele toetustegevustele ning koolitustele pandi 2012. aastal alus kolmeetapilisele rahvusvahelisele koolitusprogrammile „Peer Education Programme: Learning to pay it forward“.

Programmi läbi toetatakse noortealgatusprojekte teinud noorte pädevusi olla toeks teistele noortele nende projektide arendamisel ja elluviimisel. 2013. aasta esimesel poolel lõppev programm sisaldab koolitust, praktikat ja analüüsikohtumist ning selle käigus koostatakse teemat tutvustavad videoklipid.

2.3 NOORTE DEMOKRAATIAPROJEKTID

Esitatud projekte	Toetatud projekte	Eraldatud toetused eurodes
6	4	117 047,80

2012. aastal esitatud kuuest demokraatiaprojektist sai toetuse neli projekti. Projektitaotluse esitajatest pooled (3 organisatsiooni), ning toetusesaajatest pooled (2 organisatsiooni) olid esmataotlejad. Projektitoetused läksid kolme maakonda – Harjumaale, Tartumaale ja Lääne-Virumaale. Toetatud projektide rahvusvahelised koostööpartnerid osaluse arendamisel on Holland, Läti, Leedu, Soome ja Saksamaa. Toetuse saanud projektid kaasavad otseselt 1489 noort, mis on üle poole võrra rohkem noori, kui 2011. aastal toetuse saanud projektid ning lisaks kaasavad neljast toetuse saanud projektist kolm ka kaasatuse sihtgruppi kuuluvaid noori.

SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo toetas täiendavalt noorte osaluse teema laiemat mõistmist olles kaaskorraldajaks Saksamaal toimunud rahvusvahelisele seminarile „Re-thinking youth participation: breaking patterns, changing practice“.

2.4 EUROOPA VABATAHTLIK TEENISTUS

EUROOPA VABATAHTLIK TEENISTUS

Esitatud projekte	58
Teenistuste arv projektides	133
Toetatud projekte	46
Teenistuste arv projektides	115
Sh saatvad teenistused	23
Sh vastuvõtavad teenistused	92
Toetatud teenistustesse kaasatud sihtgruppide riskitegurid (mitu kaasatuse sihtgrupi noort?)	21
Esitatud organisatsiooni sooviavaldusvorme (lõpetatud akrediteeringud)	41 (neist sai akrediteeringu 36 organisatsiooni ja eitav akrediteerimisotsus anti 7-le organisatsioonile)
Sh. väljastati saatvaid akrediteeringuid	9
Sh. väljastati vastuvõtvaid akrediteeringuid	32
Sh. uusi akrediteeringu saanud organisatsioone kokku	15
Eraldatud toetused eurodes	648 825,48

2012. aastal esitati Euroopa vabatahtliku teenistuse (EVT) alaprogrammi 58 projekti, mis sisaldasid ühtekokku 133 teenistust. Nendest toetati 46 projekti 115 teenistusega (sh saatvaid teenistusi 23 ja

vastuvõtvaid teenistusi 92). Projektide arv on mõnevõrra langenud võrreldes eelnevate aastatega (2011 - 71 projekti), langenud on ka teenistuste arv ning seda võib pidada eelkõige vähenenud taotlustähtaegade seotuks. 2011. aastal toetati ca 75% esitatud EVT taotlustest ning 2012. aastal 80% esitatud taotlustest. Esile võib tuua projektide kvaliteedi kasvu, mistõttu on ENEB toetanud rohkem projekte ja teenistusi ning sellest tulenevalt on realselt toetatud teenistuste arv jäänud suhteliselt sarnasele tasemele võrreldes eelneva aastaga (2011. aastal toetatud teenistuste arv oli 124).

2012. aastal laekus ENEB-le 41 asutuse sooviavaldus saamaks EVT saatvaks või vastuvõtva organisatsiooniks. Akrediteerimisjärgselt said loa vabatahtlikke vastu võtta 32 ja saata 9 organisatsiooni. Uusi liitujaid ilma eelneva akrediteeringuta oli nende hulgas kokku 15. Kasvas jätkuvalt akrediteeritud lasteaedade hulk, lisaks oli akrediteeritud organisatsioonide hulgas mitmeid koole, noortekeskusi ja puuetega noorte/täiskasvanute keskused. Kui 2011. aastal kasvas akrediteeritud lasteaedade arv, siis 2012. aasta näitab selgelt nende kaasamist reaalsetesse projektidesse, mis ongi ENEBi eesmärk.

Uusi organisatsioone, kes EVT osas 2012. aastal toetuseni jõudsid, oli kokku 7. Neist 4 esitas taotluse ise ning 3 oli kaasatud projektides vastuvõtva partneritena.

2012. aastal toetati 18 projekti, mis olid otseselt või kaudselt seotud vähemate võimalustega noortega, seda kas läbi vabatahtliku enda või sihtgrupi, kellega projekti tegevus kokku puutus. Kümme projekti kaasas otseselt vähemate võimalustega vabatahtlikke, keda kokku oli 26.

2.5 KOOSTÖÖ EL NAABRUSPIIRKONDADEGA

Esitatud projekte	Toetatud projekte*	Eraldatud toetused eurodes
31	21	360 801,90

*Projektide toetusprotsent tõusnud eelmise aastaga võrreldes 39-lt 68-ni.

Koostöö EL naabruspiirkondadega (Ida-Euroopa ja Kaukasus, Kagu-Euroopa ning Põhja-Aafrika ja Lähis-Ida) hõlmab kahte tegevusvõimalust: 31-st taotlusest 20 olid rahvusvahelised noortevahetused (toetati 13) ja 11 olid koolitustegevuse ja võrgustiku projektid (toetati 8). Projekte laekus 6-est maakonnast (Harju-, Tartu-, Ida-Viru-, Jõgeva-, Võru- ning Viljandimaalt). See on suur edasiminekuks, kuna üldjoontes on siin alaprogrammis kaasatud peamiselt 3 maakonda: Tartu-, Harju- ja Ida-Virumaa. 2012. aastal oli võimalik toetada projekte väga suures mahus – 68% (2011 - 39%, 2010 – 36%). Peale iga-aastase planeeritud eelarve kasvu andis selleks tõeke spetsiaalne rahastus „Idapartnerlusaken“¹ raames, millega toetatakse 2012-2013. aastatel koostööd Ida-Euroopa ja Kaukasuse riikidega (va Venemaa).

Traditsiooniliselt on suurem osa projekte esitatud koostööks Ida-Euroopa ning Kaukasuse piirkonnaga. Uue rahastusvõimaluse tõttu on vähenenud soov teha koostöö Venemaaga. Kõige rohkem on tõusnud soov koostööks Gruusia, Ukraina ning Armeeniaga. Moldova ning Valgevenega koostöö on pigem isegi veidi langenud. 2012. aastal toetatud projektidest oli 16 Ida-Euroopa ning Kaukasuse, 3 Kagu-Euroopa piirkonnaga ja kahes projektis oli esindatud osalejaid mitmest piirkonnast. 1/3 toetatud projektidest viidi ellu välisriikides: Gruusias, Armeenias, Ukrainas ning Aserbaidžaanis.

Esmataotlejaid oli 2012. aastal 8 (sh 6 noortevahetuste ja 2 koolitustegevuse projektidega seonduvalt) ehk ca 26%, mis on 11% rohkem võrreldes eelmise aasta statistikaga.

¹ http://ec.europa.eu/world/enp/pdf/com_11_303_en.pdf

Rohkem kui kolmes projektis on peateemana käsitletud kunsti ja kultuuri temaatikat, meediat/noorteinfot, linna- ja maapiirkondade arengut.

2.6 KOOLITUSTEgevus JA VÕRGUSTIKUD

Esitatud projekte	Toetatud projekte	Eraldatud toetused eurodes
22	14	146 672,10

Antud alaprogrammis oli uusi taotlejaid 50% (aastal 2011 35%). Taotlused on laekunud 7-est Eesti maakonnast (neist 9 Harjumaalt ja 7 Tartumaalt). Toetuse sai ca 64% esitatud taotlustest (võrdluseks 2011. aastal – 30%). Suurim huvi oli jätkuvalt rahvusvahelise noorsootöölase koolituse järele: 22-st esitatud projektist on 8 koolitused.

2012. aastal toetati mitmeid prioriteetsetele sihtrühmadele suunatud projekte, kus osalevad nt maanoortega, töötutega, erivajadustega noortega tegelevate organisatsioonide esindajad. Projektid käsitlesid erinevaid noorsootöö valdkondade ja noortepoliitika prioriteetidega seotud teemasid nagu sotsiaalne ettevõtlikkus, noorte tööhõive, kultuuridevaheline õppimine, kaasatus, inimõigused, koolist väljalangenud noorte toetamine jne.

2.7 KOHALIKUD JA RAHVUSVAHELISED NOORTESEMINARID

Esitatud projekte	Toetatud projekte	Eraldatud toetused eurodes
9	7	65 213,40

2012. aastal esitati 9 noorteseminari taotlust, mis kõik olid kohalikud projektid. 44% projektidest olid kirjutatud esmataotlejate poolt ning taotluseid esitati neljast maakonnast.

Toetada otsustati 7 noorteseminari projekti kolmest maakonnast – Harjumaalt, Jõgevamaalt ning Pärnumaalt. 43% toetustest läks esmataotlejatele. Toetatud projektidest võtavad otseselt osa 1304 noort. Kõik noorteseminari projektid kaasavad vähemate võimalustega noori ning enim on esindatud geograafilise, kultuurilise ning tervisliku olukorra tõttu kaasatuse sihtgruppi kuuluvad noored. Noorte ja otsustajate poolt käsitletavat teemat on endiselt mitmekesised. Arutleti näiteks inimõiguste valdkonna, noorsootöö vajalikkuse, kui ka noortevolikogu loomise üle. Toetatud projektid erinesid oluliselt ka osalejate arvu poolest - väikseimal seminaril osales 24 ning suurimal 620 noort.

III. EUROOPA SOTSIAALFONDI PROGRAMM „NOORSOOTÖÖ KVALITEEDI ARENDAMINE“

Alates 2008. aasta teisest poolest vastutab ENEB partnerina ESF riikliku programmi “Noorsootöö kvaliteedi arendamine” raames Eesti noorsootöö koolitusvaldkonna arendamise eest.

Programmi üldesmärgiks on tõsta noorte valmidust tööturule sisenemiseks ja seal toimetulekuks tänu noorsootöö teenuste kõrgemale kvaliteedile. Seda silmas pidades tegutses ENEB 2012. aastal viies tegevusvaldkonnas: koolitused noorsootöötajatele, koolitajate koolitus, õppematerjalide arendamine, koolituste kvaliteedi hindamine ning koolituste kättesaadavuse suurendamine.

3.1 KOOLITUSED NOORSOOTÖÖTAJATELE

ENEB korraldas 2012. a noorsootöötajate pädevuste tõstmiseks kokku erinevates Eesti piirkondades 45 koolitustegevust 1003-le osalejale (indikaatoritena arvestatud 34 tegevust 883-le osalejale, kuivõrd

kõiki tegevusi ei loeta oma kestuse vm põhjustel indikaatorite hulka). Läbi viidi järgmised koolitustegevused: viiest etapist koosnev noorsootöötajate põhiteadmiste – ja oskuste koolitus (PTO), kahest etapist koosnev huvikoolide töötajate PTO, esimene moodul kolme etapilisest alaealiste komisjonide töötajate PTO-st; koolitused seksuaalsus meis ja meie ümber, kontakti- ja suhtlemisoskuste arendamine ja suhtlemine ajakirjandusega, aktiivõppe meetodid noorsootöös, praktiline juhtimiskoolitus huvikooli juhtiva tasandi töötajatele, vabatahtlike kaasamise koolitus juhtidele ning noorsootöötajatele, mitmekesisus noorsootöös ehk kuidas erinevustega toime tulla?, noored ja sõltuvusained: riskid ja ennetus (vene – ja eesti keelsena), noorte töötajate teemaline muutuste labor, puudest tingitud erivajadustega noorte kaasamine noorsootöösse, turvalisus noorsootöös. Mitmeid eelmainitud koolitusi korraldati mitu korda. Seminaride formaadis käsitleti nelja teemat: innustatud vabatahtlikkus, koolitus tulevikus ja praegu, inspireeriv õpikeskkond koolis ja noored tulevikus (seminaridelt salvestati mitmed ettekanded ning valmisid kokkuvõtted, mis on kättesaadavad laiemale sihtgrupile veebist). Lisaks katsetati 2012. aastal uusi ja lühemaid koolitusformaate koolitustegevustes seni vähem osalenud sihtgruppide kaasamiseks ning noorsootöö ajakirjas MIHUS tõstatatud teemade käsitlemiseks ja arutelude tekitamiseks õpitoa formaadis, kokku toimus 7 tegevust.

Jätkusid konkreetsetele kohalikele omavalitsustele (KOV) suunatud tegevused 2011. aastal alustanud pilootprojektide raames kahes tegevussuunas eesmärgiga toetada KOV tasandi noorsootöö võimekust ennetamiseks noorte ühiskonnast kõrvalejäämist. Konkreetsemalt jätkati 2012. a arendus- ja koolitustegevuste kaudu pilootprojekti osalevate KOVide noorsootöö võimekuse tugevdamist tegelemaks haridusest ja tööturult väljas olevate ja kooliraskustes noortega. Alustanud 7 KOVist on 2012. a juuli seisuga tegevused lõpetatud 4 omavalitsusega. 2013. aastal pakutakse väiksemas mahus toetustegevusi aga veel 2-le omavalitsusele (Tallinn ja Pärnu) toetamiseks pilootprojekti tulemusena käivitunud algatuste jätkusuutlikkust sihtgrupi noorte süsteemseks kaasamiseks ja toetamiseks. Eriti heaks näiteks on Pärnu KOV, kes on käivitanud pilootprojekti tulemusena tugiprogrammi suunates erinevate osapoolte koostöös kooliraskustes noori huviringidesse, kus eriväljaõppe saanud juhendaja ja tugiisik tegutsevad pikema aja vältel ühe noorega, et leida igale noorele sobiv tegevus ning sellega noore enesekindluse tõusule ja õpimotivatsioonile kasvule kaasa aidata. Vt ka: <http://www.parnupostimees.ee/968442/oppenuustamiskeskuses-puutakse-koolimuresid-ennetada/>

Pilootprojekti kogemuste najal käivitus 2012. aasta sügisel KOVidele 2 pikaajalist arenguprogrammi tõstmaks noortega töötavate inimeste võimekust ja valmisolekut toetada kooliraskustes olevaid ja töötajaid noori ning viia ellu noortele suunatud jätkusuutlikke tegevusi: I suund „Väärt algatused noorte töötajate toetamiseks“ ja II suund „Innustavad teod kooliraskustes noorte toetamiseks.“ Sihtgrupina on I suunas esindatud: Kehtna vald, Põlva linn, Kohtla-Järve linn, Sillamäe linn ja Valga linn ja II suunas Kohtla-Järve linn, Haapsalu linn, Valga linn, Tartu linn ja Saue linn. Arenguprogrammide fookuses on KOVi poolt olukorra kaardistusest lähtuv ja sihtgrupi vajadustele vastav ning neile otseselt suunatud jätkusuutlik projekt/algatus, mida KOVide meeskonnad programmi raames edasiarendavad ja ka elluviivad. Algatuste elluviimist toetab mitmekesine koolitusprogramm ja mentorlus. Tegevuste kestvus on planeeritud 2013. a oktoobrini.

ESF koolitustegevustes osalenute poolt on esile tõstetud koolituste praktilist väärtust, igapäevatööks vajalike pädevuste arengut (eriti on osalejate poolt täheldatud mõju sotsiaalsete oskuste arengule) ning koolituste positiivset mõju võrgustumisele ja koostööle nii valdkonna sees kui sidusvaldkondadega. Oluliseks väärtuseks peetakse koolitustegevuste puhul kaasaegset noorsootöö käsitlust ning uut infot valdkonnas toimuva kohta, ühtlasi võimalust koolitustel jagada erialaseid kogemusi valdkonna spetsialistidega ning saada innustust ja nõuandeid oma töö tegemiseks. Nii koolituste sisu (sh teemade käsitlus, programmid ja koolitajad) kui korraldus on osalejate poolt kõrgelt hinnatud. Koolituste kvaliteeti seiratakse pidevalt ning arendusettepanekuid on arvesse võetud järgmiste koolitustegevuste planeerimisel.

3.2 KOOLITAJATE KOOLITUS

2012. aastal jätkus noortevaldkonna professionaliseerumise ja kvaliteedi arendamise toetamine läbi valdkonna ühe olulise osapoole - koolitajate - pädevuste edendamise, nii konkreetsete koolitajatele suunatud koolitustegevuste kaudu kui laiema arendustegevuse toel.

Koolitustegevustest tuleb olulisemate sündmustena märkida järgmisi:

- koolitajate koolituse valdkonna aasta suursündmus Meetodimess 21-23.08 Roostal, mille põhiteemaks oli I.L.U. ehk improvisatsioon, loovus ja uuenduslikkus noortevaldkonna koolituses ning esinejate ring kaasas tunnustatud eksperte noortevaldkonnast ja haridusmaastikult Eestist ja Türgist. Kokku osales 54 koolitajat. Meetodimessi järeltegevustena on valminud Eesti esinejate videoettekanded Euroopa Noored Telepurgis ning seminari kokkuvõttev ajakiri <http://mitteformaalne.ee/meetodimess-2012/>.
- 2011. aastal alanud koolitusprogramm "Mentorlus kui arenguvõimalus" 18-le osalejale, mis on oluline tähis, kuivõrd võimaldas eelnevale pilootfaasile ja pika-ajalisele koolitusprogrammi kogemusele tuginedes väärt teadmused mentorlusest noortevaldkonna koolitajate kogukonna sisemise arengujõuna.
- Lisaks toetati avaliku konkursi tulemusena kahe Eesti koolitaja osalemist rahvusvahelisel koolitajate foorumil Sloveenias, 15-19.03 ja 20-22.04 Slovakkias toimuval International Training for Trainers konverentsil. Mõlema koolituse osalejate kogemuslood on avalikustatud portaali www.mitteformaalne.ee blogis.
- Rahvusvahelise koostöö olulisima tähisena toimus 2012. aastal alnud ettevalmistuste tulemusena 7-10.01.2013 noorsootöö eriala õppekavade vastutajate ja õppejõudude õppevisiit Istanbuli, koostöös Bilgi Ülikooli, Türgi programmi Euroopa Noored riikliku agentuuri ja Türgi Haridusministeeriumiga. Eestist osales õppevisiidil kokku 13 osalejat.

Laiemate arendustegevustena jätkati 2011. aastal valminud Noortevaldkonna koolitajate pädevusmodeli ja eneseanalüüsimaterjali KOMA tutvustamisega Eestis ja rahvusvaheliselt, sh BEST ja AIESEC organisatsioonide kaudu, kel on laiaulatuslik koolituspraktika noortevaldkonnas Euroopa tasandil ning rahvusvahelisel noortevaldkonna suurseminaril ToolFair Poolas novembrikuus. Koolitajate pädevusmodeli täiendavaks tutvustamiseks rahvusvahelisel tasandil toimus koostöö Euroopa Komisjoni SALTO ressursikeskustega, mille tulemusena ilmus juulis Eesti pädevusmodelit tutvustav artikkel rahvusvahelises koolitajate infokirjas TOY (mille saajate arvuks on hinnatud 1105 inimest üle Euroopa), vt <http://www.salto-youth.net/about/newsletters/archive/competence-models-for-model-trainers-estonian-inspiration.689/>. Lisaks on Eesti mudel ühe hea praktika näitena kaasatud üle-Euroopalise algatusena loodava rahvusvahelise koolitajate pädevusmodeli arendusprotsessi.

Eestis läbiviidud tegevustest tuleb eelkõige nimetada pädevusmodeli ja KOMA esitlusi TLÜ ja MTÜ Eesti Koolitusliidu poolt korraldatud koolitajate suvekoolis 15-16.08 ning koolitustegevuste seminaril "KTP" 29.08 (korraldaja ENEB). Koolitajate pädevusi ja laiema koolituste kvaliteeditegureid käsitlev oli sisuks ka intervjuule valdkonna koordinaatoriga, mis ilmus ajalehe Postimees venekeelses versioonis ja ajalehes Den Za Dnjom 10.08.2012 ning Postimehe erilehes Koolituse Extra 14.08.2012 (<http://euroopa.noored.ee/ru/node/5704> ja <http://euroopa.noored.ee/node/5796>).

Jätkates eelnevate aastate head traditsiooni, kuulutati ka 2012.aastal välja avalik konkurss Noortevaldkonna Aasta Koolitaja tunnustamiseks. Kokku esitati 8 kandidaati, kelle seast pälvis Aasta Koolitaja tiitli Hannes Sildnik Tallinna Ülikooli Pedagoogilisest Seminarist (<http://www.mitteformaalne.ee/koolitaja2012/>).

Lisaks on 2012. aastal koolitajaid teavitatud ja kaasatud "Kutsete koostamise koolitusse", koolitajate andmebaasi ja www.mitteformaalne.ee restruktureerimise arengutesse, välja kuulutati konkurss koolitajatele 2013. aasta koolitustegevustega seoses. Koolitajatele suunatud info levitamine on toimunud igakuise koolitajate uudiskirja ja Facebooki Noortevaldkonna koolitajate infogrupi vahendusel.

Kokkuvõttes võib koolitajate koolituse valdkonna arengud aruandlusperioodil hinnata edukaks – koolitajate huvi valdkonna tegevustes osalemiseks on kõrge ning tagasiside osalenutelt väga positiivne, märgata on nii uusi tulijaid kui vastastikust lõimumist noorsootöö tasemehariduses tegutsevate õppejõudude ja mitteformaalses koolituses tegevate koolitajate vahel. Võrgustumise heaks näiteks on toimunud koolituste käigus loodud kontaktide edasised koostööettevõtmised ja koolitajate endi poolt 2011. aasta lõpus loodud infogrupp Facebook suhtlusportaalis, kuhu kuulub aruande koostamise seisuga 104 liiget ning kus toimub aktiivne infovahetus koolitajatele suunatud koolitustest, tööpakkumistest jms. Nimetatud arengud toetavad mitte ainult noortevaldkonna koolitajate laiemat silmaringi ja paremat teadlikkust oma tööks olulistest pädevustest, vaid ka huvi ja teadlikkust noortevaldkonnast ja selle suundumustest laiemalt, mis on äärmiselt oluline, tagamaks koolitajate teadlikku ja tõhusat tuge noorsootöö kvaliteedile.

3.3 ÕPPEMATERJALIDE ARENDAMINE

Noorsootöö ajakirja MIHUS väljaandmine.

2012. aasta jaanuaris jõudis lugejateni 2011. aasta viimane MIHUSE number, mis käsitles meetodeid noorsootöös ja noortevaldkonna koolituses. 2012. aasta kaks ajakirjanumbrit ilmusid teemadel noorsootöö rohujuuretasandil ja noortepoliitika ning alustati 2013. aasta alguses ilmuva ajakirjanumbri kokkupanemist teemal noored ja tulevik. Ajakirjad MFÕ veebis: <http://www.mitteformaalne.ee/mihus.html>

ESF seminaride ja teiste noortevaldkonna väärt ettevõtmiste salvestamise tulemusel on ENEB Telepurgis kättesaadavad **videofailid** (ettekannetest ja väärtuslikematest töötubadest). Videod on kättesaadavad <http://euroopa.noored.ee/telepurk>

Programmi Euroopa Noored projektide mõju suurendamise teemalise seminari „DEOR 3 x I – information, improvement and ideas“ (ingl. k. DEOR = dissemination and exploitation of results) koolitaja ettekande ja kutsutud eksperdi töötoa salvestamise tulemusel on valminud videomaterjalid: <http://euroopa.noored.ee/telepurk/1340269051/Teemaks-on-DEOR.-Umberto-Dorus-Geerts.-2012> ja <http://euroopa.noored.ee/telepurk/1338982320/Mis-on-film-ja-kuidas-seda-teha-Mikk-Rand.-2012> .

Programmi Euroopa Noored „Ideest projektini“ koolituste raames on välja töötatud projektitegijate abistav materjal, mis on mõeldud noortele ja noorsootöötajatele, et kasutada oma projektiidee edasiarendamisel ja teoks tegemisel. Töövihiku esialgne versioon on kättesaadav siin: http://mitteformaalne.ee/assets/galleries/15062012%20Ideest%20projektini%20abimaterjal_final_A5_2p_aged.pdf

Septembris 2012 toimunud programmi Euroopa Noored koolitusel „Projektinõustaja kvaliteet ja võimalused“ eksperdi töötoast tehtud salvestused (kokku 11 videofaili) on kättesaadavad <http://euroopa.noored.ee/telepurk> (nt <http://euroopa.noored.ee/telepurk/1348908839/Mida-sinult-oodatakse-ja-mida-ootad-sina-2012>).

Aastal 2012 alustas ENEB kahe käsiraamatu tõlkimisega eesti keelde: 1) „Understanding You(th)“ (<http://www.salto-youth.net/rc/cultural-diversity/publications/understandingyouth/>), milles käsitletakse noorte identiteeti (teooria) ja kaasaegse noorsootöö väljakutsete hakkamasaamisest (praktilised nipid) ning 2) „Youthpass unfolded“ (<https://www.youthpass.eu/en/youthpass/downloads/youthpass-unfolded/>), mis on mõeldud kõigile, kes on seotud programmist Euroopa Noored osa võtvate noorte õppeprotsessi toetamisega. Käsiraamat keskendub peamiselt kahele teemale: „Noortepassi protsessile“ ning meetoditele ja vahenditele, mis toetavad „Noortepassi protsessi“ läbiviimist.

3.4 KOOLITUSTE KVALITEEDI ANALÜÜS

2013. aastal tellis ENEB hanke korras noortevaldkonna koolituspoliitika analüüsi Cumulus Consulting OÜ'lt. Analüüsi osaks oli kaardistada ja süstematiseerida noortevaldkonna koolituspoliitika olemus ning eesmärgid, hinnata senise koolitustegevuse tulemuslikkust ning anda soovitusi noortevaldkonna arengut toetava koolituspoliitika- ja strateegia edasiseks kujundamiseks ja korraldamiseks Eestis. Analüüsi raporti projekt on valminud ning parasjagu edasiarendamisel.

3.5 KOOLITUSTE KÄTTESAADAVUSE SUURENDAMINE

Olgugi et 2012. aasta teises pooles segas veebilehe mitteformaalne.ee arendustöid massiline viirusrännak, on veebilehe kasutamine järjepidevalt kasvanud. 2012. aastal võib välja tuua kolm positiivset arendust: koduleht läks üle uuele sisuhaldussüsteemile, kõrvaldati koolituskalendri suuremad vead ning esilehele tehti uus kujundus, et pöörata tähelepanu olulisematele uudistele. 2012. aasta lõpu seisuga on olnud veebilehel üle 32 tuhande unikaalse külastuse (võrreldes 26 tuhandega eelmisel aastal). Ometi on olnud veebiarenduses seisakuid, kuna uuele sisuhaldussüsteemile ülemineku tõttu kannatasid teised IT-põhised arendused, nagu blogiarendus, koolitajate andmebaas ja koolituskalendri täiendused.

Endiselt on kõige kasutatavamad osad veebilehel õpimeetodid ja esileht. 2012. aastal lisandus 41 meetodit. Samuti väärub esiletoomist, et igale ESF-programmi raames välja töötatud koolitusprogrammile ja konverentsile on loodud eraldi koduleht, kus kajastatakse kogu üritust alates kutsest kuni kokkuvõteteni, vt nt www.mitteformaalne.ee/alaealiste-komisjonid.

Noortevaldkonnas toimuvate sündmuste kohta annab teavet tehniliselt täiendatud koolituskalender. Kõik kodulehe teated ja kalendrisse lisatud koolitused kajastuvad mitteformaalne.ee uudiskirjas, mis ilmub igakuiselt ja millel on 2012. aasta lõpu seisuga 357 lugejat. Sama info kajastub jooksvalt ka Facebook'i lehel www.facebook.com/mitteformaalne, millel on 588 jälgijat (võrreldes 384 eelmisel aastal). Eraldi uudiskiri ilmub noortevaldkonna koolitajatele, millel on 340 lugejat ja mis toob lugejateni koolitaja konkursid, enesetäiendusvõimalused, uued meetodid ja õppematerjalid jpm.

2013. aastaks planeeritakse süstematiseerida õppematerjalide kättesaadavust lehel, arendada blogirakendust ja koolitajate andmebaasi ning läbi viia kasutajaküsitlus.

Lisa 1 - Erivajaduste -ja vähemate võimalustega noorte kaasatus ja teemakäsitlus programmi Euroopa Noored raames toetatud projektides 2012. aastal (11.02.2013 seisuga)

Programmi Euroopa Noored alaprogramm	Toetatud projektide/teenistuste arv kokku	Erivajaduste ja vähemate võimalustega noori osalejatena kaasavaid projekte kokku. (A-kaasatus)	Temaatiline fookus projektis otseselt kaasatusele suunatud või kaasatus sihtgrupile suunatud projektis. (B-kaasatus)	Erivajaduste ja vähemate võimalustega noortele suunatud projektid kokku summa (Euro)	Projektides noori /osalejaid kokku	Noorte tööhõive teemalised (AB või B kaasatus)projektid	Projektidesse/EV T teenistustesse kaasatus erivajaduste- ja vähematevõimalustega noorte arv
						AB või B	Kokku
Rahvusvahelised noortevahetused (A1.1)	31	25	14	516095,45	900/1083 ²	7	407
Kohalikud ja rahvusvahelised noortealgatused (A1.2)	35	26	29	158099,88	226	2	110
Noorte demokraatiaprojektid (A1.3)	4	3	0	103847,80	1489	0	560
Euroopa vabatahtlik teenistus (A2)	46/115	10/26	16/56	471616,98	115	3	26

² Suurem number kaasab ka grupijuhtid. Teistes alaprogrammides grupiga seotud grupijuhte ei ole.

Koostööprojektid EL naabruspiirkondadega (A3.1)	21	13	7	264254,10	558/630	4	173
Koolitused ja võrgustikuprojektid (A4.3) ³	14	4	4	107803,10	242	2	-
Noorte seminarid (A5.1)	7	7	0	65213,40	1304	0	329
Kokku 2012	158	88	70	1686930,71	4834/5089	18	1605
2011 võrdlus	150	82	73	1259533,00	4942	29	1082

Lisa 2 Erivajaduste -ja vähemate võimalustega noorte kaasatus vastavalt riskiteguritele programmi Euroopa Noored raames toetatud projektides 2012. aastal (11.02.2013 seisuga)

Programmi Euroopa Noored alaprogramm	Projektide arv											
	Geograafilised takistused (maa ja väikelinna noored)		Sotsiaalsed probleemid Ühiskondlikud takistused		Majanduslikud takistused		Tervislik olukord ja erivajadused		Haridusalased takistused		Kultuurilised ja keelelised erinevused	
	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
Rahvusvahelised noortevahetused (A1.1)	15	1	10	6	20	5	3	2	4	1	9	3
Kohalikud ja rahvusvahelised noortevalgatused (A1.2)	11	7	10	9	11	8	3	5	4	4	4	4
Noorte demokraatiaprojektid (A1.3)	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0

Euroopa vabatahtlik teenistus (A2)	3	0	5	2	5	1	3	9	2	2	2	3
Koostööprojektid EL naabruspiirkondadega (A3.1)	8	2	4	3	3	3	1	0	3	0	5	1
Koolitused ja võrgustikuprojektid (A4.3) ³	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Noorte seminarid (A5.1)	4	0	4	0	1	0	3	0	2	0	3	0
Kokku 2012 (127 projekti)	43	10	33	20	40	17	13	16	15	7	24	11
2011 võrdlus (187 projekti)	51	23	40	21	54	11	15	25	19	10	31	15

³ Koolitus ja võrgustikuprojektides ei nõua formaalsed kriteeriumid kaasatuse välja toomist, seetõttu ei ole võimalik anda üksikasjalikku ülevaadet osalejate riskigruppidest.